

Tử sinh luân hồi trong 31 cõi

Theo: nentangphatgiao.com

Tử là chết, kiếp-hiện-tại diệt, sinh là tái-sinh, kiếp- sau sinh, hay kiếp-hiện- kiếp-sau sinh liền với nhau không có khoảng cách thời gian chờ đợi. Và cứ hiện-tại diệt (chết), kiếp-sau sinh như vậy, gọi là tử sinh luân hồi trong ba g

Ba Giới là dục-giới, sắc-giới, vô-sắc-giới.

1. Dục-giới có 11 cõi.
2. Sắc-giới có 16 cõi.
3. Vô-sắc-giới có 4 cõi.

Như vậy, tam-giới gồm có 31 cõi là nơi tạm trú của tất cả chúng-sinh.

Cõi dục-giới

có 11 cõi chia ra 2 cõi-giới:

1. Cõi ác-giới có 4 cõi.

Chúng sinh nào đã tạo ác-nghiệp trong 11 bất-thiện-tâm (không có si-t phóng-tâm), chúng sinh ấy sau khi chết, nếu ác-nghiệp có cơ-hội cho c sau thì sinh trong 4 cõi ác-giới:

1. Cõi địa-ngục: Chúng sinh trong cõi địa-ngục này có tuổi thọ không
2. Cõi a-su-ra: Chúng sinh là loài a-su-ra trong cõi a-su-ra này có tu

định.

3. Cõi ngạ-quỷ: Chúng sinh là loài ngạ-quỷ trong cõi ngạ-quỷ này có nhất định.
4. Cõi súc-sinh: Chúng sinh là loài súc-sinh trong cõi súc-sinh này có nhất định.

2. Cõi-thiện-dục-giới có 7 cõi:

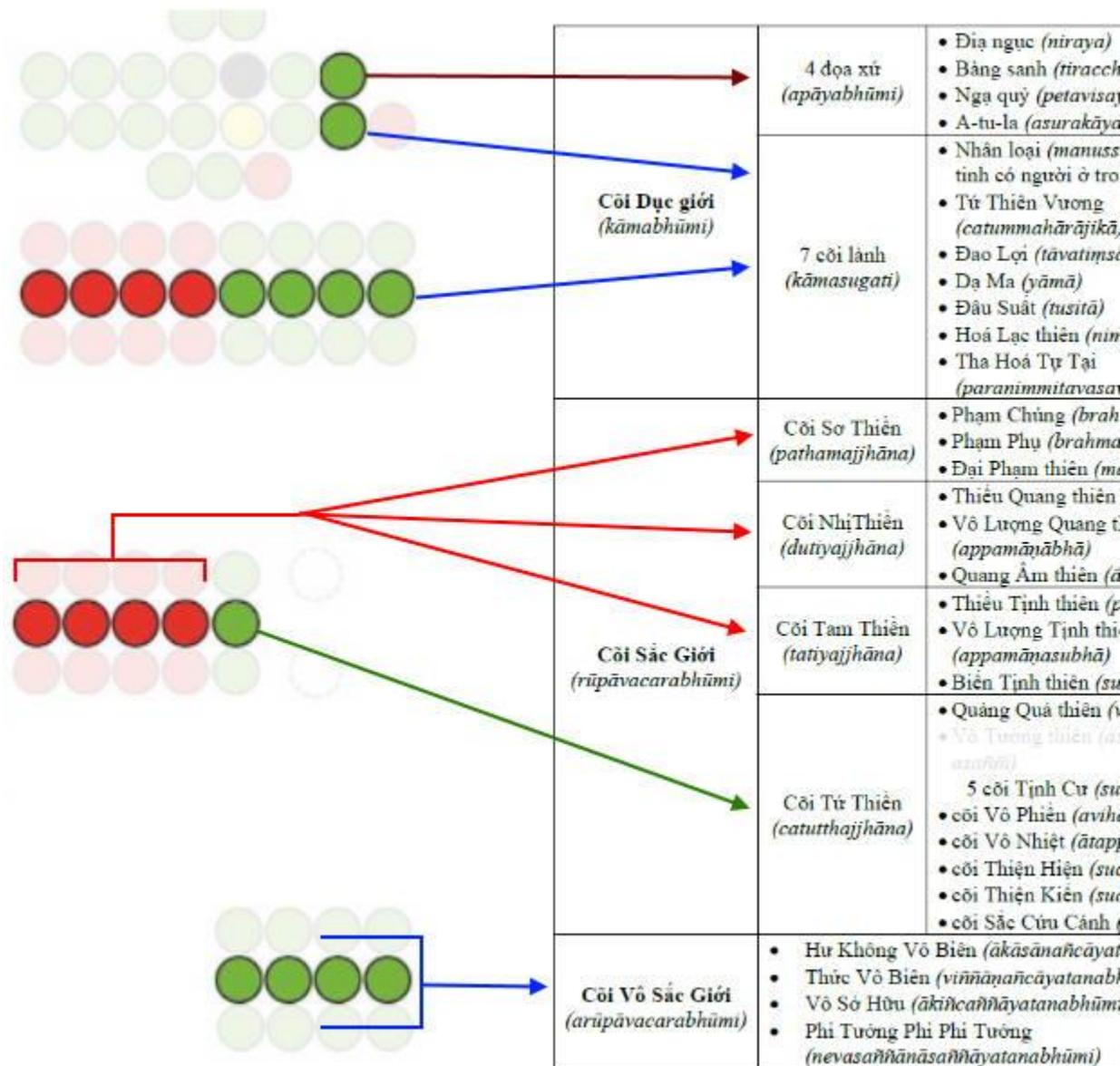
Chúng sinh nào đã tạo dục-giới đại-thiện-nghiệp trong 8 dục-giới đại-sinh ấy sau khi chết, nếu dục-giới đại-thiện-nghiệp có cơ-hội cho quả thì sinh trong 7 cõi thiện-dục-giới:

1. Cõi người: Loài người trong cõi người này có tuổi thọ không nhỏ tuổi thọ tăng đến tột đỉnh là a-tăng-kỳ năm, [1] và khi tuổi thọ giảm đi còn 10 năm mà thôi.
2. Cõi trời Tứ-đại-thiên-vương: Chư-thiên ở trên cõi trời này có tuổi thọ bằng 9 triệu năm cõi người, bởi vì 1 ngày 1 đêm ở cõi trời này bằng 9 triệu năm cõi người.
3. Cõi trời Tam-thập-tam-thiên: Thiên-nam hoặc thiên-nữ ở trên cõi trời này có tuổi thọ 1.000 tuổi trời, bằng 36 triệu năm cõi người, bởi vì 1 ngày 1 đêm ở cõi trời này bằng 36 triệu năm cõi người.
4. Cõi trời Dạ-ma-thiên: Thiên-nam hoặc thiên-nữ ở trên cõi trời này có tuổi thọ 2.000 tuổi trời, bằng 144 triệu năm cõi người, bởi vì 1 ngày 1 đêm ở cõi trời này bằng 144 triệu năm cõi người.

bằng 200 năm cõi người.

5. Cõi trời Đâu-xuất-đà-thiên: Thiên-nam hoặc thiên-nữ ở trên cõi trời này thọ 4.000 tuổi trời, bằng 576 triệu năm cõi người, bởi vì 1 ngày 1 đêm ở cõi trời này bằng 400 năm cõi người.
6. Cõi trời Hóa-lạc-thiên: Thiên-nam hoặc thiên-nữ ở trên cõi trời này thọ 8.000 tuổi trời, bằng 2.304 triệu năm cõi người, bởi vì 1 ngày 1 đêm ở cõi trời này bằng 800 năm cõi người.
7. Cõi trời Tha-hóa-tự-tại-thiên: Thiên-nam hoặc thiên-nữ ở trên cõi trời này thọ 16.000 tuổi trời, bằng 9.216 triệu năm cõi người, bởi vì 1 ngày 1 đêm ở cõi trời này bằng 1.600 năm cõi người.

Hình: 19 tâm tục sinh dẫn về 31 cõi

Gồm 2 tâm quan sát, 8 tâm đại quả, 5 tâm thiện sắc giới, 4 tâm thiện

Cõi sắc-giới

có 16 cõi.

Hành-giả thực-hành pháp-hành thiền-định có khả năng chứng đắc đến 5 bậc thiện-tâm có 5 sắc-giới thiện-nghiệp.

Hành-giả sau khi chết, chắc chắn 5 sắc-giới thiện-nghiệp cho quả tương xứng quả-tâm gọi là tái-sinh-tâm (paṭisandhicitta) làm phạm-sự tái-sinh kiếp sau (trong 16 tầng trời trong cõi sắc-giới phạm-thiên, tùy theo năng-lực của mỗi cõi) trong mỗi cõi sắc-giới phạm-thiên như sau:

1. Đệ nhất thiên sắc-giới phạm-thiên có 3 cõi:

Đệ nhất thiên sắc-giới thiện-nghiệp cho quả là đệ nhất thiên sắc-giới phạm-thiên có phạm-sự tái-sinh kiếp sau trong đệ nhất thiên sắc-giới phạm-thiên có 3 cõi, theo năng-lực của đệ nhất thiên sắc-giới quả-tâm có 3 bậc như sau:

1. Đệ nhất thiên sắc-giới quả-tâm bậc hạ tái-sinh kiếp sau làm phạm-sự tái-sinh kiếp sau trong cõi Phạm-chúng-thiên có tuổi thọ $\frac{1}{3}$ a-tăng-kỳ kiếp trụ(1) của kiếp trái đất.
2. Đệ nhất thiên sắc-giới quả-tâm bậc trung tái-sinh kiếp sau làm phạm-sự tái-sinh kiếp sau trong cõi Phạm-sư-thiên có tuổi thọ $\frac{1}{2}$ a-tăng-kỳ kiếp trụ của kiếp trái đất.
3. Đệ nhất thiên sắc-giới quả-tâm bậc thượng tái-sinh kiếp sau làm phạm-sự tái-sinh kiếp sau trong cõi Đại-phạm-thiên có tuổi thọ 1 a-tăng-kỳ kiếp trụ của kiếp trái đất.

2. Cõi đệ nhị thiên sắc-giới phạm-thiên có 3 cõi:

Đệ nhị thiên sắc-giới thiện-nghiệp và đệ tam thiên sắc-giới thiện-nghiệp cho quả tương xứng nhau cho quả là đệ nhị thiên sắc-giới quả-tâm làm phạm-sự tái-sinh kiếp sau trong đệ nhị thiên sắc-giới phạm-thiên có 3 cõi, theo năng-lực của đệ nhị thiên sắc-giới quả-tâm có 3 bậc như sau:

1. Đệ nhị thiên sắc-giới quả-tâm bậc hạ tái-sinh kiếp sau làm phạm-Thiếu-quang-thiên có tuổi thọ 2 đại-kiếp(2) trái đất.
2. Đệ nhị thiên sắc-giới quả-tâm bậc trung tái-sinh kiếp sau làm phạm-Vô-lượng-quang-thiên có tuổi thọ 4 đại-kiếp trái đất.
3. Đệ nhị thiên sắc-giới quả-tâm bậc thượng tái-sinh kiếp sau làm phạm-Vô-cối-Quang-âm-thiên có tuổi thọ 8 đại-kiếp trái đất.

3. Cõi đệ tam thiên sắc-giới phạm-thiên có 3 cõi:

Đệ tứ thiên sắc-giới thiện-nghiệp cho quả là đệ tam thiên sắc-giới quả-tâm tái-sinh kiếp sau trong đệ tam thiên sắc-giới phạm-thiên có 3 cõi, theo Đệ nhị thiên sắc-giới quả-tâm có 3 bậc như sau:

1. Đệ tam thiên sắc-giới quả-tâm bậc hạ tái-sinh kiếp sau làm phạm-Thiếu-tịnh-thiên có tuổi thọ 16 đại-kiếp trái đất.
2. Đệ tam thiên sắc-giới quả-tâm bậc trung tái-sinh kiếp sau làm phạm-Vô-lượng-tịnh-thiên có tuổi thọ 32 đại-kiếp trái đất.
3. Đệ tam thiên sắc-giới quả-tâm bậc thượng tái-sinh kiếp sau làm phạm-Vô-cối-Biến-tịnh-thiên có tuổi thọ 64 đại-kiếp trái đất.

4. Cõi đệ tứ thiên sắc-giới phạm-thiên có 7 cõi: Cõi Quảng-quả-thiên, cõi

và 5 cõi Tịnh-cư-thiên.

1. Cõi Quảng-quả-thiên: Hành-giả là hạng phàm-nhân, bậc Thánh-Nhất-lai chứng đắc đệ ngũ thiên sắc-giới thiện-tâm.

Hành-giả sau khi chết, chắc chắn đệ ngũ thiên sắc-giới thiện-nghiệp tái sinh tứ thiên sắc-giới quả-tâm gọi là tái-sinh-tâm (paṭisandhicitta) làm kiếp sau trong cõi Quảng-quả-thiên. Chư phạm-thiên trong cõi Quảng-quả-thiên này có tuổi thọ 500 đại-kiếp trái đất.

2. Riêng cõi Vô-tướng-thiên: Hành-giả là phàm-nhân có khả năng chứng đắc đệ ngũ thiên sắc-giới thiện-tâm, nhưng hành-giả có tâm nhằm chán các tướng (sắc-uẩn, tưởng-uẩn, hành-uẩn và thức-uẩn), bởi vì nhằm chán các tướng, nên có ý nguyện muốn chỉ có sắc-uẩn là thân mà thôi.

Hành-giả sau khi chết, do nguyện lực của hành-giả, nên ngũ thiên sắc-nghiệp không cho quả là đệ tứ thiên sắc-giới quả-tâm, mà chỉ có sắc-uẩn tái sinh gọi là jīvitānavakakalāpa: nhóm sắc-pháp có sắc-mạng-chủ là thức-uẩn tái-sinh kiếp sau trong cõi Vô-tướng-thiên. Chư phạm-thiên trong cõi Vô-tướng-thiên này chỉ có sắc-uẩn là thân mà thôi, có tuổi thọ 500 đại-kiếp trái đất.

3. Cõi Tịnh-cư-thiên có 5 cõi dành riêng cho bậc Thánh Bất-lai chứng đắc đệ ngũ thiên sắc-giới thiện-tâm.

Hành-giả là bậc Thánh-Bất-lai sau khi chết, chắc chắn đệ ngũ thiên sắc-nghiệp cho quả là đệ tứ thiên sắc-giới quả-tâm gọi là tái-sinh-tâm làm phạm-sự tái-sinh kiếp sau trong 5 cõi Tịnh-cư-thiên tùy theo nghiệp pháp-chủ (indriya): tín-pháp-chủ, tấn-pháp-chủ, niệm-pháp-chủ, định-pháp-chủ, tuệ-pháp-chủ của mỗi bậc Thánh-Bất-lai như sau:

1. Nếu Thánh-Bát-lai có tín-pháp-chủ có nhiều năng-lực thì để quả-tâm làm phận-sự tái-sinh kiếp sau trong cõi Vô-phiền-thiên trong cõi Vô-phiền-thiên này có tuổi thọ 1.000 đại-kiếp.
2. Nếu Thánh-Bát-lai có tấn-pháp-chủ có nhiều năng-lực thì để quả-tâm làm phận-sự tái-sinh kiếp sau trong cõi Vô-nhiệt-thiên trong cõi Vô-nhiệt-thiên này có tuổi thọ 2.000 đại-kiếp.
3. Nếu Thánh-Bát-lai có niệm-pháp-chủ có nhiều năng-lực thì để giới quả-tâm làm phận-sự tái-sinh kiếp sau trong cõi Thiên-phạm-thiên trong cõi Thiên-hiện-thiên này có tuổi thọ 4.000 đại-kiếp.
4. Nếu Thánh-Bát-lai có định-pháp-chủ có nhiều năng-lực thì để giới quả-tâm làm phận-sự tái-sinh kiếp sau trong cõi Thiên-phạm-thiên trong cõi Thiên-kiến-thiên này có tuổi thọ 8.000 đại-kiếp.
5. Nếu Thánh-Bát-lai có tuệ-pháp-chủ có nhiều năng-lực thì để giới quả-tâm làm phận-sự tái-sinh kiếp sau trong cõi Sắc-cứu-cánh-phạm-thiên trong cõi Sắc-cứu-cánh-thiên này có tuổi thọ 16.000 đại-kiếp.

Bậc Thánh-Bát-lai chắc chắn sẽ trở thành bậc Thánh-A-ra-hán tại Tịnh-cư-thiên này, rồi sẽ tịch diệt Niết-bàn, giải thoát khỏi tam-giới.

Cõi vô-sắc-giới

có 4 cõi.

Hành-giả thực-hành pháp-hành thiên-định có khả năng chứng đắc đến 4 bậc thiện-tâm có 4 vô-sắc-giới thiện-nghiệp.

Hành-giả sau khi chết, chắc chắn 4 vô-sắc-giới thiện-nghiệp cho quả tương giới quả-tâm gọi là tái-sinh-tâm (paṭisandhicitta) làm phận-sự tái-sinh kiếp (paṭisandhikicca) trong 4 cõi trời vô-sắc-giới phạm-thiên, chư phạm-thiên trong giới phạm-thiên chỉ có 4 danh-uẩn mà thôi, không có sắc-uẩn, nghĩa là chư phạm-thiên có tâm mà thôi, không có thân. Chư phạm-thiên sinh cõi nào tùy theo năng lực vô-sắc-giới quả-tâm trong mỗi cõi trời vô-sắc-giới phạm-thiên như sau:

1. Nếu hành-giả chứng đắc đệ nhất thiên vô-sắc-giới thiện-tâm gọi là không-thiên thiện-tâm. Sau khi hành-giả chết, chắc chắn đệ nhất thiên vô-sắc-giới thiện-tâm cho quả tương xứng là không-vô-biên-xứ-thiên quả-tâm gọi là tái-sinh-tâm (paṭisandhicitta), làm phận-sự tái-sinh kiếp sau (paṭisandhikicca) trong cõi không-vô-biên-xứ-thiên. Chư phạm-thiên trong cõi không-vô-biên-xứ-thiên này đại-kiếp trái đất.
2. Nếu hành-giả chứng đắc đệ nhị thiên vô-sắc-giới thiện-tâm gọi là thức-thiên thiện-tâm. Sau khi hành-giả chết, chắc chắn đệ nhị thiên vô-sắc-giới thiện-tâm cho quả tương xứng là thức-vô-biên-xứ-thiên quả-tâm gọi là tái-sinh-tâm (paṭisandhicitta), làm phận-sự tái-sinh kiếp sau (paṭisandhikicca) trong cõi thức-vô-biên-xứ-thiên phạm-thiên trong cõi thức-vô-biên-xứ-thiên này có tuổi thọ 40.000 đại kiếp.
3. Nếu hành-giả chứng đắc đệ tam thiên vô-sắc-giới thiện-tâm gọi là vô-sắc-thiên thiện-tâm. Sau khi hành-giả chết, chắc chắn đệ tam thiên vô-sắc-giới thiện-tâm cho quả tương xứng là vô-sở-hữu-xứ-thiên quả-tâm gọi là tái-sinh-tâm (paṭisandhicitta), làm phận-sự tái-sinh kiếp sau (paṭisandhikicca) trong cõi vô-sở-hữu-xứ-thiên phạm-thiên.

thiên trong cõi vô-sở-hữu-xứ-thiên này có tuổi thọ 60.000 đại-kiếp trái đất.

4. Nếu hành-giả chứng đắc đệ tứ thiên vô-sắc-giới thiện-tâm gọi là phi-tướng-xứ-thiên thiện-tâm. Sau khi hành-giả chết, chắc chắn đệ tứ thiên thiện-nghiệp cho quả tương xứng là phi-tướng-phi-phi-tướng-xứ-thiên tái-sinh-tâm (paṭisandhicitta), làm phạm-sự tái-sinh kiếp sau (paṭisandh) phi-tướng-phi-phi-tướng-xứ-thiên. Chư phạm-thiên trong cõi vô-sở-hữu tuổi thọ 84.000 đại-kiếp trái đất.

Chư Phạm-Thiên Tử Sinh Luân Hồi

Chư phạm-thiên còn là phàm-nhân (chưa phải là bậc Thánh-nhân) sinh trong phạm-thiên nào hoặc cõi trời vô-sắc-giới phạm-thiên nào, có tuổi thọ sông năm, đến khi hết tuổi thọ trong cõi trời ấy, đều phải chết, rồi tái-sinh kiếp sau khác tùy theo thiện-nghiệp cho quả tái-sinh kiếp sau.

Bốn loài chúng sinh

Tất cả chúng sinh chia ra 4 loài:

1. Loài thai-sinh là chúng-sinh sinh trong thai của mẹ như loài người, loài chó, mèo,...
2. Loài noãn-sinh là chúng-sinh sinh trong trứng rồi từ trứng nở ra con như loài chim,...
3. Loài thấp-sinh là chúng-sinh sinh nơi ẩm thấp, dưới đất, vũng nước như loài dòi,...

Ba loài chúng-sinh này sau khi đã tái-sinh, kiếp-hiện-tại, rồi theo thời

trưởng lớn lên.

4. Loài hóa-sinh là chúng-sinh hóa ra thân hình có đầy đủ các bộ phận nhưng không chờ đợi thời gian tăng trưởng như:

- Con người đầu tiên hiện ra trên trái đất (không có cha mẹ).
- Chư thiên trong 6 cõi trời dục-giới.
- Chư Phạm-thiên trong 16 cõi trời sắc-giới và 4 cõi trời vô-sắc-giới.
- Chúng-sinh trong các cõi địa-ngục.
- Chúng-sinh là các loài a-su-ra.
- Chúng-sinh là các loài nga-quỷ.

Tất cả các loài chúng-sinh này thuộc về loài hóa-sinh.

Chúng-sinh hễ còn có vô-minh như người mù, có tham-ái như những sợi dây thì nghiệp như người dẫn dắt tử sinh luân hồi trong 3 giới 4 loài.

Chúng-sinh sinh làm loài nào, trong cõi nào, hoàn toàn chỉ tùy thuộc vào nghiệp của chúng-sinh ấy mà thôi.

* Chúng-sinh nào ngay sau khi chết, nếu bất-thiện-nghiệp (ác-nghiệp) có cơ duyên sinh kiếp sau thì liền sinh trong 4 cõi ác-giới là cõi địa-ngục, a-su-ra, nga-quỷ, không có thời gian khoảng cách chờ đợi, bị sinh trong cõi ác-giới nào, hoàn toàn tùy nghiệp của chúng sinh ấy, rồi chịu quả khổ của ác-nghiệp ấy cho đến khi mãn nghiệp ấy, mới thoát ra khỏi cõi ác-giới ấy.

* Chúng-sinh nào ngay sau khi chết, nếu dục-giới đại-thiện-nghiệp có cơ duyên sinh kiếp sau thì liền sinh trong 7 cõi thiện-dục-giới là cõi người hoặc 6 cõi trời, không có thời gian khoảng cách chờ đợi, được sinh cõi thiện-giới nào, hoàn toàn tùy nghiệp của chúng sinh ấy.

đại-thiện-nghiệp của chúng sinh ấy, rồi hưởng quả an-lạc của dục-giới đại-cho đến khi hết tuổi thọ trong cõi thiện-giới ấy, mới tái-sinh kiếp sau trong

* Đối với những chúng-sinh còn là phàm-nhân còn đầy đủ mọi tham-ái, mê-sinh luân hồi vẫn còn tiếp tục không có hạn định bao nhiêu kiếp nữa.

* Đối với bậc Thánh-nhân đã diệt-đoạn-tuyệt được tham-ái, phiền-não, nên kiếp tái-sinh theo mỗi bậc Thánh-nhân như sau:

* Bậc Thánh-Nhập-lưu đã diệt-đoạn-tuyệt được 2 loại phiền-não là tà-kiến-vĩnh viễn không còn tái-sinh trong 4 cõi ác-giới, chỉ còn tái-sinh kiếp sau trong dục-giới là cõi người hoặc cõi trời dục-giới, nhiều nhất là 7 kiếp nữa mà thôi.

Đến kiếp thứ 7, bậc Thánh-Nhập-lưu ấy chắc chắn sẽ trở thành bậc Thánh-tịch diệt Niết-bàn, giải thoát khỏi tử sinh luân hồi trong 3 giới 4 loài.

* Bậc Thánh-Nhất-lai đã diệt-đoạn-tuyệt được 1 loại phiền-não là sân loại vi-tái-sinh kiếp sau trong cõi thiện-dục-giới một kiếp nữa mà thôi. Trong kiếp Thánh-Nhất-lai chắc chắn sẽ trở thành bậc Thánh-A-ra-hán, rồi sẽ tịch diệt Niết-bàn khỏi tử sinh luân hồi trong tam-giới.

* Bậc Thánh-Bát-lai đã diệt-đoạn-tuyệt được 1 loại phiền-não là sân loại vi-tái-sinh trở lại cõi dục-giới, mà chỉ còn tái-sinh kiếp sau làm vị phạm-thiên cõi trời sắc-giới phạm-thiên, chắc chắn sẽ trở thành bậc Thánh-A-ra-hán, rồi tịch diệt Niết-bàn, giải thoát khỏi tử sinh luân hồi trong tam-giới.

* Bậc Thánh-A-ra-hán đã diệt-đoạn-tuyệt được 7 loại phiền-não còn lại là tham, buồn-chán, phóng-tâm, không biết hổ-thẹn tội-lỗi, không biết ghê-sợ tội-lỗi, nên ngay kiếp-hiện-tại, đến khi hết tuổi thọ, đồng thời tịch diệt Niết-bàn khỏi tử sinh luân hồi trong tam-giới.

* Khi bậc Thánh-A-ra-hán tịch diệt Niết-bàn, đồng thời tất cả mọi thiện-ngiệp thiện-nghiệp (ác-nghiệp), đã từng được lưu-trữ từ vô-thủy trải qua vô số kiếp hiện-tại trước khi trở thành bậc Thánh Arahán, tất cả mọi nghiệp ấy đều trở thành quả-nghiệp (ahosikamma), không còn có khả năng cho quả được nữa.

Những Trường Hợp Tử Và Tái-Sinh

Vấn: Một chúng-sinh nào đầu thai trong bụng mẹ (là người hoặc loài thú), ấy bị chết trong bụng mẹ do một nguyên nhân nào đó, thì nghiệp nào cho quả kiếp sau?

Đáp: Chúng-sinh bị chết trong bụng mẹ (là người hoặc loài thú) nghĩa là trước khi chúng-sinh ấy chưa tạo nghiệp. Như vậy, sau khi chúng-sinh ấy chết, dục-giới nghiệp hoặc bất-thiện-nghiệp (ác-nghiệp) mà chúng-sinh ấy đã từng tạo trong quá-khứ cho quả tái-sinh kiếp sau.

– Nếu dục-giới đại-thiện-nghiệp nào có cơ-hội cho quả tái-sinh kiếp sau thì chúng-sinh ấy sẽ tái-sinh trong cõi người, hoặc sinh làm chư-thiên trong 6 cõi trời dục-giới, tùy theo thiện-nghiệp dục-giới đại-thiện-nghiệp ấy mà chúng-sinh ấy đã từng tạo trong những kiếp quá-khứ.

– Nếu bất-thiện-nghiệp (ác-nghiệp) nào có cơ-hội cho quả tái-sinh kiếp sau thì chúng-sinh ấy sẽ tái-sinh trong cõi ác-giới (địa-ngục, a-su-ra, ngạ-quỷ, súc-sinh), tùy theo năng-lực quả của bất-thiện-nghiệp (ác-nghiệp) ấy mà chúng-sinh ấy đã từng tạo trong những kiếp quá-khứ.

Vấn: Thiên-nam hoặc thiên-nữ ở trong cõi trời dục-giới, sau khi chết từ cõi trời ấy thì tái-sinh kiếp sau như thế nào?

Đáp: Vị thiên-nam hoặc thiên-nữ nào ở 1 trong 6 cõi trời dục-giới, đến khi chết từ cõi trời ấy, phải tái-sinh kiếp sau trong cõi-giới khác tùy theo quả của thiện-nghiệp dục-giới mà thiên-nam hoặc thiên-nữ ấy đã tạo trong kiếp-hiện-tại hoặc trong kiếp quá-khứ.

– Nếu có dục-giới đại-thiện-nghiệp nào có cơ-hội cho quả tái-sinh kiếp sau vị thiên-nam hoặc thiên-nữ trong cõi trời cũ, hoặc cõi trời cao hơn hoặc thấp hơn năng-lực quả của dục-giới đại-thiện-nghiệp ấy. Hoặc đầu-thai sinh làm người hoặc người nữ trong cõi người.

– Nếu có ác-nghiệp nào có cơ-hội cho quả tái-sinh kiếp sau thì sinh trong 1 cõi giới là địa-ngục, a-su-ra, ngạ-quỷ, súc-sinh, bị sinh trong cõi nào tùy theo quả của nghiệp ấy.

Vấn: Vị phạm-thiên sinh trong tầng trời sắc-giới phạm-thiên, hoặc tầng trời vô-sắc-giới phạm-thiên, đến khi hết tuổi thọ (chết) tại tầng trời sắc-giới phạm-thiên, hoặc tầng trời vô-sắc-giới phạm-thiên, thì tái-sinh kiếp sau như thế nào?

Đáp: Vị phạm-thiên nào sinh trong tầng trời sắc-giới phạm-thiên, hoặc tầng trời vô-sắc-giới phạm-thiên, đến khi hết tuổi thọ (chết) trong tầng trời ấy, phải tái-sinh kiếp sau khác tùy theo quả của nghiệp mà vị phạm-thiên ấy đã tạo trong kiếp-hiện-tại và những kiếp quá-khứ như sau:

– Nếu vị phạm-thiên nào sinh trong tầng trời sắc-giới phạm-thiên nào hưởng bậc thiên cũ (kiếp trước) đồng thời thực-hành pháp-hành thiên-định dẫn đến chứng đắc bậc thiên mới (kiếp-hiện-tại) ngang bằng, hoặc thấp, hoặc cao hơn bậc thiên cũ của vị phạm-thiên ấy sau khi chết tại tầng trời sắc-giới phạm-thiên ấy, bậc thiên mới là sắc-giới phạm-thiên cho quả tái-sinh kiếp sau trong tầng trời sắc-giới phạm-thiên cũ, hoặc tầng trời vô-sắc-giới phạm-thiên thấp hơn, hoặc tầng trời sắc-giới phạm-thiên cao hơn (tầng trời của bậc thiên mới của vị phạm-thiên ấy).

– Nếu vị phạm-thiên nào sinh trong tầng trời sắc-giới phạm-thiên nào chỉ hưởng bậc thiên cũ (kiếp trước) mà không thực-hành pháp-hành thiên-định, thì vị phạm-thiên ấy chết, dục-giới đại-thiện-nghiệp nào trong những kiếp-quá-khứ kể từ kiếp trước tạo quả tái-sinh kiếp sau trong cõi thiện-dục-giới là cõi người hoặc cõi trời dục-giới của dục-giới đại-thiện-nghiệp ấy.

* Vị phạm-thiên sinh trong tầng trời Vô-tướng-thiên, vị phạm-thiên ấy chỉ có thể sinh trong oai nghi ngồi, hoặc nằm hoặc đứng mà thôi, không có 4 danh-uẩn (tâm-uẩn, thọ-uẩn, tưởng-uẩn, hành-uẩn) và 500 đại-kiếp trái đất (chết), vị phạm-thiên sau khi chết, dục-giới đọa từ tầng tạo trong kiếp quá-khứ kể từ kiếp thứ 3 [2] trở về trước cho quả tái-sinh cõi thiện-dục-giới là cõi người hoặc cõi trời dục-giới.

* Trong 4 tầng trời vô-sắc-giới phạm-thiên, chư phạm thiên chỉ có 4 danh-uẩn (tâm-uẩn, thọ-uẩn, tưởng-uẩn, hành-uẩn) có tâm mà thôi, không có sắc-uẩn (không có thân thể).

Vị phạm-thiên sinh trong 4 tầng trời vô-sắc-giới phạm-thiên từ thấp cho đến cao, có tuổi thọ, thời gian kể bằng đại-kiếp trái đất (không thể đếm bằng số) lâu dài khác nhau theo mỗi tầng trời, nhưng đến khi vị phạm-thiên ấy hết tuổi thọ (chết) trong kiếp này thì tái-sinh kiếp sau như sau:

– Vị Phạm-thiên ở tầng trời Không-vô-biên-xứ-thiên, tầng trời Thức-vô-biến-hành, tầng trời Vô-sở-hữu-xứ-thiên hưởng quả của bậc thiên cũ (kiếp trước), đôn-đĩnh pháp-hành thiên-định có khả năng chứng đắc bậc thiên mới (kiếp-hiện-tại) cao hơn bậc thiên cũ hoặc cao hơn bậc thiên cũ, mà không thể chứng đắc bậc thiên cũ (vì không có đối-tượng thiên-định).

Sau khi vị phạm-thiên ấy chết, bậc thiên vô-sắc-giới thiện-nghiệp cho quả tái-sinh trong tầng trời vô-sắc-giới cũ hoặc tầng trời vô-sắc-giới cao hơn.

– Vị phạm-thiên ở trong tầng trời vô-sắc-giới tột đỉnh là tầng trời Phi-tướng-xứ-thiên có tuổi thọ 84.000 đại-kiếp trái đất, lâu dài nhất, nhưng đến khi hết tuổi thọ cũng phải tái-sinh kiếp sau.

Nếu vị phạm-thiên đang hưởng quả trong tầng trời tột đỉnh này, có khả năng hành thiên-định, thì chỉ có thể chứng đắc bậc thiên ngang bằng với bậc thiên phi-tướng-xứ-thiên thiện-nghiệp mà thôi, không thể chứng đắc bậc thiên cao hơn.

hơn, còn bậc thiên cao hơn bậc thiên cũ thì không có, bởi vì, bậc thiên phi-tướng-xứ-thiên thiện-nghiệp là bậc thiên tốt đỉnh trong tam giới.

Khi vị phạm-thiên ấy sau khi chết, thì chỉ có bậc thiên phi-tướng-phi-phi-tu thiện-nghiệp cho quả tái-sinh kiếp sau hoá-sinh trở lại tầng trời vô sắc cũ tột

Nếu vị phạm-thiên trong cõi vô-sắc-giới tốt đỉnh này chỉ hưởng quả của bậc thiên cũ (kiếp trước) mà không thực-hành pháp-hành thiên-định thì vị phạm-thiên ấy chết, chỉ có đực-giới đại thiện-nghiệp mà vị phạm-thiên ấy đã từng tạo trong kiếp quá-khứ, cho quả tái-sinh xuống cõi thiện-đực-giới là cõi người hoặc cõi trời thấp hơn.

Tóm lại, tam-giới gồm có 31 cõi chỉ là chỗ tạm-trú của tất cả mọi chúng sinh, không có chúng sinh nào gọi là thường-trú trong cõi nào cả.

Ngoại trừ bậc Thánh-A-ra-hán ra, còn lại tất cả mọi chúng sinh nói chung, chúng sinh nói riêng, trong vòng tử sinh luân hồi, sinh rồi tử, tử rồi lại tái-sinh do nghiệp chi phối trong ba giới bốn loài.

Điều đáng kinh sợ nhất là trong vòng tử sinh luân hồi của mỗi chúng-sinh có thể rơi vào các cõi ác-giới như người mù và tham-ái như sợi dây cột siết cổ, nghiệp như người dẫn dắt vào cõi ác-giới tử sinh luân hồi trong ba giới bốn loài, chắc chắn khó mà tránh khỏi 4 cõi ác-giới là a-su-ra, ngạ-quỷ, súc-sinh.

Đức-Phật thường nhắc nhở, khuyên dạy các hàng thanh-văn đệ-tử không nên sinh tâm tham-ái (đây là nhân của nghiệp ác-giới), bởi vì sinh làm người thật là khó và rất ít, còn sinh trong 4 cõi ác-giới thì càng khó hơn, như trong kinh Nakhasikhasutta [3] được tóm lược như sau:

Một thuở nọ, Đức-Thế-Tôn ngự tại ngôi chùa Jetavana gần kinh-thành Sāvasthi. Ngài thấy một người con gái tên là Sāvatthī lấy một ít hạt đất để trên đầu móng tay, rồi truyền hỏi chư tỳ-khưu:

– Này chư tỳ-khưu! Các con hiểu thế nào về điều này. đất trên đầu móng tay

đất trong quả địa cầu này, đất nơi nào là nhiều hơn ?

Nghe Đức-Thế-Tôn truyền hỏi như vậy, chư tỳ-khưu bạch với Đức-Thế-Tôn

– Kính bạch Đức-Thế-Tôn, đất trong quả địa cầu có nhiều vô số kể, còn đất trên đầu móng tay của Đức-Thế-Tôn là quá ít không đáng kể, không đáng so sánh, bởi vì quả địa cầu là rộng lớn mênh mông so với đất trên đầu móng tay của Đức-Thế-Tôn bé.

Đức-Thế-Tôn truyền dạy rằng:

– Này chư tỳ-khưu! Cũng như vậy, các chúng sinh sinh làm người trong cõi này ít, không đáng kể; còn các chúng sinh sinh cõi khác thật là quá nhiều, vô số.

Vậy, các con nên học và hành rằng: “ Các con sẽ là người không dễ đuổi (t

*kiccho manussapaṭilābho,
kicchaṃ maccāna jīvitam;
kicchaṃ saddhammassavanam,
kiccho buddhānamuppādo.*

khó thay, được l
khó thay, được
khó thay, nghe
khó thay, Ph

Khuddakanikāya - Dhammapada - Buddhavaggo182 Tiểu Bộ Kinh - Pháp cú - Phẩm

* Trong phần chú-giải bài kinh này giảng giải rằng:

Số người sau khi chết tại cõi người, rồi dục-giới đại-thiện-nghiệp cho quả trở lại làm người trong cõi người thật là quá ít, không đáng kể, như đất trên của Đức-Phật. Còn số người sau khi chết tại cõi người, rồi ác-nghiệp cho quả sau trong 4 cõi ác-giới là địa-ngục, a-su-ra, nga-quỷ, súc-sinh thật là quá nhiều xiết được, như đất trong quả địa cầu.

Kiếp này, chúng ta được sinh làm người đó là điều diễm phúc lớn, còn được

đó là điều vô cùng diễm phúc lớn hơn nữa, chúng ta không nên để duôi (thần) chúng ta có khả năng nên cố gắng tinh-tấn tạo mọi thiện-nghiệp theo khả năng, lục-giới thiện-nghiệp, 5 sắc-giới thiện-nghiệp, 4 vô-sắc-giới thiện-nghiệp, tam-giới thiện-nghiệp, đó là tác-ý đồng sinh với 4 Thánh-đạo-tâm.

Mỗi người ai cũng có quyền chủ động tự lựa chọn nên tạo thiện-nghiệp nào theo năng lực của mình hoặc tạo ác-nghiệp nào; nếu khi đã tạo nghiệp nào rồi thì nghiệp đó là của riêng mình mà thôi, hoàn toàn không phải là của chung với ai, không phải của người khác, chúng sinh khác.

Nếu khi nghiệp nào có cơ-hội cho quả thì mỗi người là hoàn toàn bị động, không thể khước-từ quả của nghiệp ấy được, nghĩa là mỗi người không có quyền lựa chọn quả an-lạc của đại-thiện-nghiệp, cũng không có quyền khước từ quả xấu, quả khổ của bất-thiện-nghiệp mà mình đã tạo, mà mỗi người chỉ có bổn phận chấp nhận quả của nghiệp ấy mà thôi, như người thừa kế quả của nghiệp.

Tuy nhiên, quả an-lạc của đại-thiện-nghiệp hoặc quả khổ của ác-nghiệp khi được hưởng thì chủ-nhân của nghiệp là người trực-tiếp thừa kế quả của nghiệp ấy, mà còn có liên quan đến người khác, chúng sinh khác thân cận gần gũi với chủ-nhân của nghiệp.

Tất cả mọi chúng sinh nói chung, mỗi người nói riêng trong vòng tử sinh luân-hồi trải qua vô số kiếp, cho đến kiếp-hiện-tại này, ta đã từng tạo vô số loại thiện-nghiệp và đã từng tạo vô số bất-thiện-nghiệp (ác-nghiệp) dù nhẹ dù nặng đều được hưởng quả.

Nếu khi đại-thiện-nghiệp có cơ hội cho quả tốt, quả an-lạc thì ta hoan-hỷ thọ hưởng quả của đại-thiện-nghiệp ấy của ta. Nếu khi bất-thiện-nghiệp (ác-nghiệp) có cơ hội cho quả khổ thì ta cũng phải biết nhẫn-nại chịu đựng chấp nhận quả khổ của ác-nghiệp mà không nên trách cứ đến một ai cả, bởi vì đó chỉ là quả của ác-nghiệp của ta.

1.1- Janakakamma: Sinh-quả-nghiệp là nghiệp có phận-sự cho quả trong thời kỳ hiện tại (paṭisandhikāla) và cho quả trong thời kỳ sau khi đã tái-sinh (pavattikāla) kể từ kiếp này.

(Xong Janakakamma: Sinh-quả-nghiệp)

[1] A-tăng-kỳ là đơn vị số lượng số 1 đứng trước 140 số không 0.

1. Vivattathāyī saṅkhyeyyakappa: A-tăng-kỳ kiếp trụ của trái đất.

2. Đại-kiếp (mahākappa): Trải qua 4 a-tăng-kỳ thành, trụ, hoại, không của 1

[2] Vị phạm-thiên kiếp-hiện-tại trong tầng trời Vô-tướng-thiên là kiếp thứ nhất
chứng đắc đệ ngũ thiên sắc-giới đã cho quả là kiếp thứ nhì. Dục-giới đại-th
kể từ kiếp thứ 3 trở về trước quá-khứ.

[3] Bộ Sam. Nidānavagga, Opammasamyutta, kinh Nakhasikhasutta